

Bibelen som skrift

FAG: KRISTENDOMSKUNDSKAB

FASE: OVERBYGNING

Udarbejdet af John Rydahl. Dette undervisningsmateriale er ophavsretligt beskyttet og må alene anvendes af FortælleTids abonnenter.

Forløbet er estimeret til 2 lektioner

Brug evt. time-timer, så eleverne kan følge med i, hvor længe de skal arbejde med de forskellige opgaver.

Forslag til undervisningsmål:

- At eleverne får et klart indtryk af Bibelens indhold og komposition.
- At eleverne får en fornemmelse af de nogle af problemstillinger, der knytter sig til forståelsen af helligskrifter.

Fælles mål til dette forløb

Der arbejdes med de opstillede forslag til undervisnings- og læringsmål inden for rammerne af og frem mod opfyldelse af kompetencemålene for følgende kompetenceområder:

- Bibelske fortællinger (underområde: Bibelen)

Lærer/Vikarvejledning

Selve undervisningsmaterialet er udformet så enkelt som muligt, så du kan

bruge det direkte i din undervisning. Elevarket til materialerne ligger på hjemmesiden i pdf. Hvis du vil rette til, til dine elever, kan du downloade det direkte i Word [her](#).

Grupper/makkerpar

Der arbejdes med makkerpar og/eller mindre grupper, og det anbefales, at du som lærer styrer sammensætningen af grupper og makkerpar på forhånd, da det fjerner eventuel nervøsitet hos eleverne i forbindelse med at blive valgt eller ikke blive valgt.

I selve materialet er udformet forslag til læringsmål for eleverne – dette i et sprog eleverne forstår, men naturligvis i relation til Undervisningsministeriets bestemmelser, så du som lærer ved hvilke kompetenceområder, der arbejdes inden form.

Alle aktiviteter og opgaver er udvalgt, så eleverne får størst mulig chance for at opfylde målene.

Materialet forløber i tre steps

Før fortællingen:

Det er i Før fortællingen, at vi skærper elevernes fokus, motivation og lyst til at arbejde med materialet.

Eleverne skal undres og forundres, da det skaber en relation til et materiale, så de hænger i og bibeholder koncentrationen.

Det kan gøres ved allerede nu at løse opgaverne på Elevark 1.

Under fortællingen:

Her skal eleverne vide, hvad de skal lytte efter, da det fastholder dem og bidrager til endnu større nysgerrighed. At give dem fokuspunkter under fortællingen gør fortællingen overskuelig og målretter deres koncentration. Elevark 2 er til under fortællingen. Du kan også vælge, at I sammen hører fortællingen igennem én gang uden at lave noter og derpå igen med elevarket.

Efter fortælling:

Her skal eleverne selv skabe, være kreative og gøre materialet til deres eget. De skal derfor selv arbejde med fortællingen ved at læse og diskutere problemer med helligskrifter. Her arbejdes med elevark 3. Det er vigtigt at skabe en tydelig ramme for det selvstændige arbejde, så det virker

afvekslende og overskueligt. I kan tillige fælles i klassen samle op på nogle af de problemer der er i forbindelse med forståelse af helligskrifter, samt tale om helligskrifter i relation til åbenbaring og historisk troværdighed, samt i relation til fakta og virkningshistorie.

Baggrundsmateriale til læreren til efter-fortælling

Bibelen kort og godt

Bibelen er en samling af mange mindre bøger, der er skrevet af forskellige forfattere. Den første del af Bibelen kalder man Det gamle Testamente. Den del består af 39 skrifter. Det gamle Testamente handler om tiden før Jesus. Den anden del af Bibelen kalder man Det nye Testamente. Den del består af 27 skrifter. Det nye Testamente handler om tiden omkring Jesus' fødsel og den tid, der fulgte. Ordet testamente er en oversættelse af det græske ord 'diatēke', der betyder pagt, og betegnelserne gammel og ny angiver en udvikling fra ét til noget andet – mere præcist fra jødedom til kristendom. Det gamle Testamente indeholder således de samme skrifter som jødernes bibel, mens Det nye Testaments skrifter kun er hellige for kristne.

Bibelens bøger tilhører forskellige litterære genrer. Det gamle Testamente starter med en række myter. Myter om skabelsen og syndefaldet, Kain og Abel, Noas ark og Babelstårnet. Disse fortællinger siger noget om de grundlæggende ting ved livet og verden og skaber hermed et fundament for den videre historie. Derefter følger fx historiefortællinger, jura, poesi, profettale, sagn og legender.

Det nye Testamente består også af forskellige skrifter. Først og fremmest de fire evangelier om Jesus liv, død og opstandelse. I de fire evangelier kan man læse, at Jesus ofte fortalte en lignelse, når han skulle forklare noget. En lignelse er en historie, som ikke er sket i virkeligheden, men som skal forklare noget, og som minder om noget, som kunne være sket i virkeligheden. Ud over evangelierne består Det Nye Testamente også af en række breve fra nogle af de første kristne, beretninger fra kirkens første tid og visioner om, hvordan det vil gå kirken og verden.

Det gamle Testamente

Der er megen usikkerhed vedrørende tidspunkterne for tilblivelsen af Bibelen. Det skyldes blandt andet, at indholdet har eksisteret som mundtlige overleveringer lang tid før, det er blevet nedskrevet.

Det gamle Testamente er skrevet på hebraisk, og skrifterne i det stammer i deres nuværende skikkelse fra tiden mellem 539 før Jesu fødsel og til cirka år 100 efter Jesu fødsel. Man regner med, at den ældste del, de fem bøger, der udgør Moseloven, forelå som et samlet skrift i 400-tallet f.v.t. Fra omkring 250 f.v.t. og i de følgende århundreder blev der skabt en græsk oversættelse af jødedommens hellige skrifter. Det er den første nedskrevne bibeloversættelse. Den er siden 100-tallet e.v.t. blevet kaldt Septuaginta, som betyder '70-bogen', fordi det ifølge en legende var 72 lærde, der oversatte skrifterne fra hebraisk til græsk.

Græsk var fællessproget i den hellenistiske kultur, som Palæstina var en del af i århundrederne før og efter Jesus' fødsel. Denne skriftsamling, Septuaginta, indeholdt flere "bøger" end dem, der kom med i den endelige version af jødernes bibel, der blev samlet omkring år 100 e.v.t. På det tidspunkt begyndte flere af de kristne skrifter at presse sig på som autoritative tekster også indenfor jødedommen, så for at afgrænse sig fra det jødiske kætteri, som kristendommen i begyndelsen blev regnet for at være, havde man behov for at fastslå, kanonisere, hvad der var jødiske tekster.

Det nye Testamente

Det nye Testamente er skrevet på græsk. Det handler om Jesus og om den første tid efter hans død og opstandelse, og det består først og fremmest af fire evangelier om Jesus. Ordet evangelium er græsk og betyder "glædeligt budskab", og de fire evangelister – Matthæus, Markus, Lukas og Johannes – har lavet hver deres samling af beretninger om Jesus' liv, død og opstandelse. Især Matthæus, Markus og Lukas refererer mange af de samme fortællinger af Jesus og om Jesus. Derudover består Det nye Testamente af en række breve fra nogle af de første kristne (Paulus, Peter og Johannes), skrevet til de første kristne menigheder, samt Apostlenes Gerninger, der fortæller om kirkens første historie, og Johannes' Åbenbaring, der er en samling af visioner om, hvordan det vil gå kirken og verden op til og efter Dommedag.

Det nye Testamente er skrevet ned og samlet i årene 50–200 e.v.t. Ligesom Det gamle Testamente bygger store dele af Det nye Testamente på mundtlige beretninger, der er ældre. Men der er ikke gået så lang tid fra tingene angiveligt er sket, til de er blevet skrevet ned, idet Jesus døde omkring år 33. De ældste tekster er Paulus' breve til en række kristne menigheder, som er skrevet i årene umiddelbart efter Paulus' omvendelse til

kristen. Herefter kommer evangelierne og Apostlenes Gerninger med Markus' som det ældste og Johannes' som det yngste. De menes at være skrevet mellem år 60 og 100 e.v.t. - dvs. et sted mellem 30 og 70 år efter Jesus' død. Dermed kan dele af indholdet være fortalt af øjenvidner til begivenheder på Jesus' tid. Dette var et af kriterierne for en kanonisering af et skrift. De to andre kriterier var, at et skrift skulle være almindelig anerkendt, og at det ikke måtte stride mod andre, anerkendte hellige skrifter.

Jesus fra Nazaret omtales i nogle få andre historiske kildeskrifter end Bibelen, så det er sandsynligt, at en sådan person har levet og gjort sig bemærket som noget særligt. Om det er sandt, at han er Guds søn og opstået fra de døde, kan man derimod diskutere og tro forskelligt om.

Kanondannelse

I de første århundreder havde de kristne som rettesnor for deres tro forskellige mundtlige og skriftlige beretninger om Jesus og hans måde at fortolke skrifterne i Det gamle Testamente på og Paulus' breve til menighederne. De første eksempler på en samlet kanonisering af skrifter i Det nye Testamente blev til før år 200 e.v.t., mens en samlet udgave af hele den kristne bibel først blev endeligt fastlagt i slutningen af 300-tallet.

Koranen

Koranen er ifølge traditionen blevet åbenbaret i drømme af engelen Gabriel til profeten Muhammed over en periode på 22 år (år 610-32). Åbenbaringerne skulle efter sigende være begyndt, da Muhammed havde trukket sig tilbage fra omverdenen til en hule i bjergene uden for byen Mekka i Saudi Arabien. De senere fik han i byen Medina, hvortil han flyttede i år 622.

Muhammed havde ikke selv, hverken lært at læse eller skrive, hvorfor han for nogle venner måtte gentage, hvad engelen havde overbragt ham. Efter sigende huskede han så godt, at han ordret kunne gentage, hvad englens havde fortalt ham. Derfor opfattes Koranen af muslimer som Guds ord.

Myte

Mytegenren kan defineres som fortællinger om verdens indretning og livets vilkår. Myterne er kendetegnet ved, at de ikke kan tidsfæstes eller henføres til en bestemt forfatter. De synes at være opstået som mundtlige overleveringer og på baggrund af tusinder af års erfaringer med menneskets eksistensvilkår, som så på et tidspunkt er blevet skrevet ned.

Af samme grund var den oprindelige betydning af ordet 'myte' også Sandhed med stort S. Myterne indeholdt nemlig den tilrådighedværende indsigt i livets mysterier. Siden – med naturvidenskabens tiltagende indflydelse – undergik

betydningen af ordet en forandring, så det nu nærmest er det samme som en løgn.

Men spørgsmålet er, om det er en sand ændring eller om naturvidenskab og religion blot siger noget forskelligt om tilværelsen.